

До спеціалізованої вченої ради
Д 08.727.02 Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
49005, м. Дніпро, просп. Науки, 26

ВІДГУК

офіційного опонента

кандидата юридичних наук, доцента Антощука Андрія Олександровича на дисертаційне дослідження Ярошенка Романа Володимировича на тему: «Розслідування привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, учиненого організованою групою», поданого на здобуття на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність

Актуальність теми дисертації обґрунтована тим, що протиправна діяльність проти власності представляє серйозну загрозу, порушуючи конституційні права громадян, а привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, учиненого організованою групою, становить підвищену небезпеку суспільству та державі. Перед правоохоронними органами постала низка завдань, спрямованих на протидію організованій злочинності, а саме: виявлення і усунення негативних соціальних процесів і явищ, що породжують організовану злочинність та сприяють їй; виявлення, розслідування, припинення і запобігання кримінальним правопорушенням, вчинюваним учасниками суспільно небезпечних організованих груп і злочинних організацій, які впливають на соціально-економічну та криміногенну ситуацію в регіонах і державі в цілому; протидію діяльності організованих злочинних угруповань міжрегіонального та транснаціонального характеру; запобігання встановленню корумпованих зав'язків із державними службовцями та посадовими особами, втягненню їх у злочинну діяльність; протидія використанню учасниками організованих злочинних угруповань у своїх інтересах підприємств, установ і організацій, об'єднань громадян та засобів масової інформації; викриття й ліквідація злочинних схем, спрямованих на легалізацію доходів, **содержаних у результаті**

Дніпровський державний університет	
внутрішніх справ	
В. №	4908
04.09.15	2014 р.
Основний док.	15
Підпис	

злочинної діяльності ОГ і ЗО, запобігання використанню юридичних та фізичних осіб для реалізації злочинних намірів, забезпечення відшкодування збитків державі, а також фізичним і юридичним особам, завданих діяльністю ОГ і ЗО або корупційними діяннями.

За статистичними даними, облікованими Офісом Генерального прокурора України, кількість зареєстрованих кримінальних проваджень щодо привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК України): в 2019 році складає – 9074, з них вчинені групою осіб 109; у 2020 році – 11160, з них вчинені групою осіб 375; у 2021 році – 11092, з них вчинені групою осіб 440; у 2022 році – 6698, з них вчинені групою осіб 137; у 2023 році – 9222, з них вчинені групою осіб 208. Разом з тим закінчено досудове розслідування кримінальних проваджень, пов'язаних з привласненням, розтратою майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем та вчинених організованими групами і злочинними організаціями (ст. 191 КК України/ у т.ч. ч. 5 ст. 191 КК України): у 2019 році – 85/23 кримінальних проваджень, з них злочинних організацій – 4/4; у 2020 році – 160/25, з них злочинних організацій – 16/2; у 2021 році – 180/79, з них злочинних організацій – 7/6; у 2022 році – 210/28, з них злочинних організацій – 3/1; у 2023 році – 399/40, з них злочинних організацій – 19/7.

Низькі показники розслідування, що здійснюється Національною поліцією України, Службою безпеки України, Бюро економічної безпеки, Державним бюро розслідувань, Національним антикорупційним бюро України у зазначених кримінальних провадженнях зумовлені низкою чинників, які перешкоджають досудовому розслідуванню. Водночас реалії сьогодення вносять зміни у проведення досудового розслідування привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, учиненого організованою групою. Технічна оснащеність та інтелектуальні здібності правопорушників, об'єднаних єдиним задумом, функціонуючих протягом тривалого періоду часу, стають передумовою появи нових протиправних схем та способів учинення кримінальних правопорушень, які потребують використання оновлених криміналістичних підходів та наукового

інструментарію, сформованих у приватну методику розслідування окреслених кримінальних правопорушень, що дозволяє довести участь та роль кожного співучасника та вирішити всі інші кримінально-процесуальні завдання.

З впевненістю можна констатувати, що в умовах сьогодення існує потреба у застосуванні комплексного підходу щодо розробки методики розслідування привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, учиненого організованою групою.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Актуальність роботи підкреслюється й тим, що дисертаційне дослідження виконано відповідно до положень Стратегії національної безпеки України (Указ Президента України від 14.09.2020 № 392/2020), Стратегії боротьби з організованою злочинністю (розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.09.2020 № 1126-р), Стратегії воєнної безпеки України (Указ Президента України від 25.03.2021 № 121/2021), Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022-2025 роки та плану заходів з її реалізації (розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1805-р), Стратегії здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації (розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 № 1467-р), Порядку електронної інформаційної взаємодії Офісу Генерального прокурора та Міністерства внутрішніх справ України (спільний наказ Офісу Генерального прокурора та МВС України від 22.11.2021 № 371/846), тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок Міністерства освіти і науки на 2022-2026 роки (наказ МОН України від 03.02.2022 № 109), тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки (наказ МВС України від 11.06.2020 № 454), Основних напрямів наукових досліджень Науково-дослідного інституту публічного права на 2020–2024 рр.

Мета дисертаційного дослідження полягає у вирішенні конкретного наукового завдання з розробки концептуальних основ методики розслідування

привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, учиненого організованою групою.

Комплексність мети, її багатоплановість обумовили необхідність вирішення окремих **задач**: 1) здійснити криміналістичний аналіз сучасного стану, теоретичної розробленості проблеми розслідування привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, учиненого організованою групою; 2) визначити елементний склад криміналістичної характеристики зазначених кримінальних правопорушень, розкрити особливості предмета кримінального правопорушення та надати характеристику членам організованої групи; 3) систематизувати способи вчинення кримінальних правопорушень та визначити типову слідову картину; 4) з'ясувати особливості надходження первинної інформації про вчинення кримінального правопорушення та перелік обставини, що підлягають встановленню під час досудового розслідування; 5) конкретизувати типові слідчі ситуації, що виникають під час розслідування кримінальних правопорушень, кваліфікованих за ч. 5 ст. 191 КК України, та виокремити версії щодо встановлення членів організованої групи; 6) сформулювати пропозиції щодо вдосконалення взаємодії уповноважених осіб, які здійснюють досудове розслідування, з органами державного фінансового контролю; 7) надати рекомендації щодо особливостей проведення негласних слідчих (розшукових) дій для визначення подальшого напрямку розслідування; 8) охарактеризувати особливості проведення окремих процесуальних дій початкового етапу розслідування у кримінальному провадженні; 9) розкрити значення судових експертиз та можливості інших форм використання спеціальних знань під час розслідування кримінальних правопорушень.

Об'єкт і предмет наукового дослідження визначено здобувачем правильно.

Методи дослідження. Відповідно до поставленої мети, через призму об'єкта і предмета дослідження застосовано низку загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання.

Основою для використання методологічної бази став *діалектичний*

метод дослідження, який застосовано під час аналізу юридичної природи кримінальних правопорушень проти власності як антисоціального негативного явища. *Формально-логічні методи* застосовувалися при вивченні матеріалів кримінальних проваджень, нормативних актів, наукових положень і концепцій, що становлять предмет дослідження (розділи 1–3). *Системно-структурний метод* – для визначення елементів криміналістичної характеристики правопорушень, класифікації та встановлення між ними кореляційних зв'язків (розділ 1). *Функціональний метод* – для систематизації слідчих версій, а також визначення переліку обставини, що підлягають встановленню, та особливостей проведення окремих слідчих (розшукових) (розділи 2–3). *Системно-структурний метод* – для систематизації типових способів привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, учиненого ОГ, виокремлення типових слідчих версій (підрозділи 1.3, 2.2). *Типологічний* – для створення криміналістичного портрету злочинців (членів ОГ); що містить вагомі для розслідування ознаки, а також опису тактичних особливостей проведення окремих слідчих (розшукових) дій (підрозділ 1.2, 3.1, 3.2, 3.3). *Порівняльно-правовий метод* – для аналізу нормативно-правової бази, що визначає діяльність суб'єктів господарювання, а також регламентує кримінальні та кримінально-процесуальні відносини на стадії досудового слідства (розділи 1–3). *Історико-правовий метод* – для дослідження існуючих методик розслідування економічних злочинів у різні часові періоди та вплив законодавчих змін на процес розслідування (підрозділ 1.1). *Функціональний метод* – для формування пропозицій до законодавчих норм щодо підвищення рівня взаємодії між уповноваженими особами та органами державного фінансового контролю (підрозділ 2.3), а також оформлення результатів проведення НСРД (підрозділ 3.1). *Соціологічний метод* – для проведення анкетування слідчих, працівників оперативних та експертних підрозділів МВС України (розділи 1–3). На основі *синтезу* сформульовано загальні висновки за темою дослідження (розділи 1–3).

Емпіричну основу дослідження становлять згруповані відомості Єдиного звіту про вчинені кримінальні правопорушення Офісу Генерального

прокурора за 2019-2023 рр., а також узагальнення оперативної, слідчої та судової практики у період 2012-2024 рр. Зокрема, досліджено матеріали 287 кримінальних проваджень за фактами привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, учиненого організованою групою, (Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Харківська, Черкаська та Чернівецька області, м. Київ) за 2017-2024 рр.; зведені результати анкетування 265 слідчих, 153 працівників органів прокуратури, 288 співробітників оперативних підрозділів, 136 обізнаних осіб, у т.ч. ревізорів, аудиторів, працівників експертних установ, що належать до МВС України та Міністерства юстиції України. Під час дослідження використано власний досвід роботи у підрозділах Національної поліції України, у т.ч. Департаменту стратегічних розслідувань.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертаційна робота є першим у вітчизняній науці комплексним монографічним дослідженням криміналістичної характеристики та організаційно-тактичних аспектів розслідування привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, учиненого організованою групою, в якому сформульовано низку наукових положень і практичних рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності діяльності органів досудового розслідування Національної поліції, що вирізняються науковою новизною та мають важливе теоретичне і практичне значення.

Здобувачем вперше розроблено концептуальні основи досудового розслідування кримінальних правопорушень за фактами привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, вчинених організованими групами, що поєднують теоретико-методологічні положення та практичні рекомендації, спрямовані на встановлення криміналістично значущої інформації для з'ясування всіх

обставин кримінального правопорушення та встановлення причетності членів організованої групи до вчинення кримінального правопорушення, кваліфікованого за ч. 5 ст. 191 КК України.

Запропоновано внести низку змін до КПК України, зокрема, до ч. 2 ст. 93 КПК України «Збирання доказів» в частині надання слідчому повноважень призначати проведення позапланових інспектувань (ревізій) та інших відомчих перевірок, що здійснюються органами державного фінансового контролю, а також до ч. 3 ст. 252 КПК України щодо строків складання протоколу за результатами проведених негласних слідчих (розшукових) дій.

Надано характеристику членам організованої групи, спрямовану на підвищення ефективності організаційних заходів щодо стратегічного та тактичного забезпечення досудового розслідування, з визначенням специфічних ознак, притаманних виключно економічній злочинності, як вплив на розподіл бюджетних видатків, формування дохідної частини місцевих бюджетів, контроль замовників найбільших закупівель, вплив на підприємства та осіб, які здійснюють діяльність у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Привертають увагу розроблений здобувачем комплекс НСРД (аудіо-, відеоконтроль особи; зняття інформації з електронних інформаційних систем; аудіо-, відеоконтроль місця; виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації; використання конфіденційного співробітництва), який дозволяє встановити елементи складу кримінального правопорушення та довести ознаки організованої групи.

Науковий інтерес представляє і класифікація сучасних способів привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, учинених організованими групами, залежно від сутності господарсько-фінансових операцій, серед яких: 1) привласнення коштів шляхом умисних дій службових осіб щодо відпуску продукції підприємства покупцям, які не планують розраховуватися за нього; 2) привласнення коштів підприємства шляхом закупівлі товарів, робіт чи послуг за завищеною вартістю, у тому числі за авансовими звітами;

3) привласнення майна шляхом застосування злочинного впливу на власника підприємства, службових осіб органів самоврядування та їх підрозділів тощо.

Слушними й значущими для методики розслідування привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, учиненого організованою групою, є і криміналістичні рекомендації щодо тактичних особливостей проведення тимчасового доступу до речей та документів, огляду, обшуку та звуження кола обшукуваних осіб, шляхом попереднього відпрацювання їх причетності до діяльності кримінального групування.

Заслуговують уваги і положення щодо використання спеціальних знань за такими типовими формами, як проведення судових експертиз, залучення спеціаліста до проведення процесуальних дій, консультацій фахівців, використання результатів відомчих перевірок, які суттєво сприяють встановленню факту привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем та доведенню провини кожного члена організованої групи.

Наукова обґрунтованість результатів проведених здобувачем досліджень. Структура дисертації ґрунтується на комплексному підході щодо дослідження привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, учиненого організованою групою. Дисертація складається з основної частини (вступу, трьох розділів, що містять дев'ять підрозділів, висновків), списку використаних джерел і додатків.

У **вступі** обґрунтовується актуальність теми дослідження, визначено її зв'язок з науковими програмами, планами, темами, мету і завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, окреслено емпіричну базу дослідження, зазначено відомості про апробацію результатів дослідження та практичне значення його результатів, публікації здобувача та структуру дисертації.

У **першому розділі дисертації «Наукові засади побудови криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень, пов'язаних із привласненням, розтратою майна або заволодіння ним**

шляхом зловживання службовим становищем, учиненого організованою групою» з'ясовано сучасний стан та теоретичну розробленість розслідування кримінальних правопорушень, кваліфікованих за ч. 5 ст. 191 КК України. Розглянуто ключові елементи криміналістичної характеристики у взаємозв'язку та взаємозалежності одне від одного та їхній вплив на механізм вчинення кримінального правопорушення, у т.ч. криміналістично значущі ознаки учасників організованої групи. З'ясовано наукові підходи щодо основних понятійних категорій, зокрема: «організована протиправна діяльність», «організована група», «службова особа», «привласнення», «розтрата майна» «заволодіння майном», «зловживання службовим становищем», які мають значення за окресленою тематикою.

Виокремлено низку проблемних питань, що виникають на досудовому слідстві під час боротьби з організованою злочинністю за фактами привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем: складність доказування, вчинення в умовах неочевидності; зміна попередньої кваліфікації на інші статті Кримінального кодексу України; відсутність належної взаємодії між співробітниками прокуратурою, оперативних та слідчих підрозділів; низький рівень обізнаності уповноважених осіб щодо сучасних способів вчинення кримінальних правопорушень та інші, що свідчить про потребу у правоохоронців системних наукових розробок у сфері розслідування окреслених кримінальних правопорушень.

У другому розділі дисертації **«Особливості початкового етапу розслідування привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, учиненого організованою групою»** визначено особливості відкриття кримінального провадження окресленої категорії та коло обставин, що підлягають встановленню, з процесуальної та криміналістично-прикладної наукових позицій.

Встановлено підстави для відкриття кримінального провадження: за рапортом оперативного працівника, слідчим, заяви від громадян, суб'єктів господарювання та ін. Надано рекомендації щодо оцінки первинної інформації,

яка надходить до правоохоронних органів.

Виокремлено досліджено типові слідчі ситуації, що виникають під час розслідування привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, учиненого організованою групою, з визначенням найбільш сприятливих.

Висвітлено особливості взаємодії слідчих та оперативних підрозділів Національної поліції України з державними контролюючими органами щодо протидії привласненню, розтраті майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, учиненого організованою групою. Запропоновано внесення змін до ч. 2 ст. 93 КПК України «Збирання доказів» в частині надання слідчому повноважень призначати проведення позапланових інспектувань (ревізій) та інших відомчих перевірок, що здійснюються органами державного фінансового контролю.

У третьому розділі дисертації «Особливості проведення окремих процесуальних дій під час розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із привласненням, розтратою майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, учиненого організованою групою» констатовано, що протидія організованій злочинності, в т. ч. пов'язаної з привласненням, розтратою майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, неможлива без проведення комплексу НСРД, результати проведення якого впливають на кількість та якість проведення інших процесуальних дій. Досліджено актуальні питання проведення обшуку, огляду, тимчасового доступу до речей та документів.

Значну увагу приділено призначенню судових експертиз та особливостям інших форм використання спеціальних знань.

Зосереджено увагу на тактичних помилках і прорахунках під час проведення НСРД, таких як: забезпечення режиму таємності, документальне оформлення клопотання та результатів проведеної НСРД, з технічними оснащенням виконавців НСРД тощо.

Особливу увагу приділено міжнародному співробітництву, оскільки нерідко діяльність організованої групи у сфері службової діяльності має транснаціональний характер.

Отже, виходячи з аналізу основної частини дисертації, можемо дійти висновку, що мета дисертаційної роботи в ході виконання дослідження була досягнута, а дисертація є завершеною науковою кваліфікаційною працею.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені й аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки та практичні рекомендації впроваджені та використовуються у:

– *законотворчій діяльності* – для удосконалення законодавства у сфері запобігання кримінальним правопорушенням сформульовано низку пропозицій щодо внесення змін і доповнень до чинного Кримінального процесуального кодексу України;

– *правозастосовній діяльності* – для вдосконалення діяльності органів досудового розслідування, оперативних та експертних підрозділів Національної поліції (акти впровадження Управління стратегічних розслідувань в Дніпропетровській області ДСР Національної поліції України від 22.09.2023 р., Дніпропетровського НДЕКЦ МВС від 27.12.2023 р.).

– *науковій діяльності* – для удосконалення методики розслідування окремих видів кримінальних правопорушень проти власності (акти впровадження Національної академії внутрішніх справ від 28.12.2023 р., Дніпровського державного університету внутрішніх справ від 14.03.2024 р., Харківського національного університету внутрішніх справ від 19.03.2024 р.);

– *освітньому процесі* – при викладанні навчальних дисциплін «Організація розслідування кримінальних правопорушень», «Криміналістика», «Кримінальний процес», «Оперативно-розшукова діяльність», а також підготовці підручників, навчальних посібників та монографій (акти впровадження ПрАТ «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом» від 25.12.2023 р., Інституту права та суспільних відносин Відкритого міжнародного Університету розвитку людини «Україна» від 15.03.2024 р.).

Повнота викладу в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Основні положення та результати дисертації відображено у семи наукових публікаціях, з яких чотири статті – у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, одна – у закордонному юридичному виданні, дві – у збірниках тез наукових доповідей, оприлюднених на міжнародних науково-практичних конференціях.

Апробація результатів дисертації. Основні теоретичні положення й висновки дисертації оприлюднено на міжнародних науково-практичних конференціях: «Проблемні питання юридичної науки в контексті реформування правової системи України» (м. Київ, 2022 р.), «Науково-практичні засади розвитку юридичної науки на сучасному етапі державотворення» (м. Київ, 2023 р.).

Оформлення дисертації. За результатами вивчення дисертації та наукових публікацій Ярошенка Романа Володимировича, можна стверджувати, що наукова праця оформлена відповідно до вимог, що пред'являються до такого виду робіт, підготовлена державною мовою. Положення, висновки та пропозиції, що містяться у науковій праці, в цілому характеризуються аргументованістю і послідовністю. Висновки до розділів та загальні висновки відповідають сутності розглянутих питань та відзначаються чіткістю викладених думок.

Наукове дослідження Р.В. Ярошенка містить результати власних досліджень й узагальнень дисертанта. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають відповідні посилання, що **свідчить про відсутність порушення академічної доброчесності.**

Загалом позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження Р. В. Ярошенка, водночас необхідно звернути увагу на деякі положення, що **могли б слугувати предметом подальших наукових досліджень або дискусії під час публічного захисту.**

1. Так, у підрозділі 3.1 «Особливості проведення негласних слідчих (розшукових) дій» дисертант доводить, що протидія організованій злочинній

діяльності, пов'язаної з привласненням, розтратою майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, неможлива без проведення комплексу НСРД, результати проведення якого значною мірою впливають на послідовність, кількість та якість проведення подальших процесуальних дій. Дисертант доводить, що документування протиправної діяльності організованої групи передбачає аналіз значної за обсягом криміналістично-значущої інформації за тривалий період, при цьому правоохоронні органи стикаються з проблемами дотримання строків щодо складання протоколів про проведення НСРД, які, відповідно до ч. 3 ст. 252 КПК України, не пізніше ніж через 24 години з моменту припинення зазначених негласних слідчих (розшукових) дій повинні передаватися прокурору. Сформовані автором рекомендації щодо вирішення окресленої проблематики у вигляді пропозицій до кримінального процесуального законодавства достатньо аргументовані за змістом дисертації, втім, поза увагою автора залишились тактичні помилки й прорахунки уповноважених осіб, що призводять до визнання отриманих результатів НСРД неналежними та недопустимими доказами. Хотілось би почути думку автора з цього приводу.

2. За змістом підрозділу 1.1 «Стан наукової розробленості проблем розслідування кримінальних правопорушень, кваліфікованих за ч. 5 ст. 191 КК України» дисертант торкається питання підслідності, розглядає нормативно-правову базу та сучасну судово-слідчу практику за матеріалами привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, учиненого організованою групою. Здобувач окреслює випадки, коли матеріали за фактами кримінальних правопорушень, передбачених ст. 191 КК України, передаються для розслідування до Національного антикорупційного бюро України. Втім, за змістом дисертації автор переважно розглядає діяльність слідчих та оперативних працівників Національної поліції України. На нашу думку, більш повне висвітлення окресленого питання певною мірою підвищило б практичну значущість роботи як наукового інструментарію правоохоронних органів.

3. На нашу думку, в дисертації здобувачем недостатньо уваги приділено висвітленню напрямів міжнародного співробітництва. Це зумовлено тим, що нерідко діяльність організованих груп у сфері службової діяльності виходить за національні межі та набуває все більш транснаціонального характеру.

4. У дисертації автор значну увагу приділив висвітленню особливостей початкового етапу досудового розслідування, а також тактиці проведення слідчих (розшукових) дій та заходів забезпечення кримінального провадження, негласних слідчих (розшукових) дій, які мають значення на початковому етапі розслідування привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, учиненого організованою групою. Втім, робота значно виграла, якщо би було розглянуто питання запобігання протидії досудовому розслідуванню, що, на наш погляд, має місце у наведених кримінальних провадженнях.

В цілому, висловлені зауваження переважно мають дискусійний характер, підкреслюють актуальність досліджуваної проблематики і не знижують загальну позитивну оцінку дисертації.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертація є завершеним науковим дослідженням, оформленим відповідно до встановлених вимог. Результати дослідження мають як теоретичне, так і практичне значення, можуть бути використані у подальших наукових дослідженнях, освітньому процесі та правозастосовній практиці. Викладене надає підстави для висновку про те, що дисертація Ярошенка Р.В. «Розслідування привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, учиненого організованою групою» має теоретичну і практичну значущість, відрізняється науковою новизною, виконана на належному науковому рівні, є самостійним, завершеним кваліфікаційним монографічним дослідженням, в якому містяться наукові положення та науково-обґрунтовані результати, що розв'язують важливу наукову проблему.

Дисертаційне дослідження «Розслідування привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, учиненого організованою групою» за змістом і обсягом відповідає вимогам пунктів 9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а її автор **Ярошенко Роман Володимирович**, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність.

Офіційний опонент:

Завідувач кафедри криміналістики та судової медицини

Національної академії внутрішніх справ

кандидат юридичних наук, доцент

Андрій АНТОЩУК